

Puig Antich, cas obert

Salvador Puig Antich, a dalt a l'última fila, amb la seva família en una imatge cedida per la seva germana Carme

Puig Antich conduint un sidecar amb uns amics Foto: EL PUNT AVUI / ARXIU ARXIU/ EL PUNT AVUI.

Quaranta anys després de l'execució de Salvador Puig Antich, el 2 de març del 1974, el periodista d'El Punt Avui, Jordi Panyella, publica una investigació sobre el cas de l'últim ajusticiat pel franquisme amb el mètode del garrot. El llibre, amb testimonis clau que no havien parlat fins ara, arriba a les llibreries aquest dimecres. Quatre llecs en lleis i un jurista. Aquesta era la composició del tribunal que va jutjar i condemnar Salvador Puig Antich a la pena capital. Tots cinc formaven part de l'estament militar; els quatre primers –sense cap coneixement de la matèria legal– tenien encomanada la responsabilitat de determinar si els fets que es van portar a judici van quedar provats o no, mentre que el cinquè –jurista de carrera– va ser l'encarregat de redactar la sentència i dotar-la de contingut jurídic. El sistema era similar als jurats escabinats que funcionen en alguns països, on un tribunal format per professionals del dret i profans en la matèria imparteix justícia, en un estrany equilibri de rigor legal i sentit comú. En el cas de Puig Antich el lletrat del cos jurídic de l'exèrcit a qui es va assignar el paper de ponent de la sentència va ser Carlos Rey González, aleshores amb la graduació de capità i avui, ja jubilat de les obligacions castrenses, tinent coronel en l'escalafó militar.

Rey va abandonar l'exèrcit a la dècada dels anys vuitanta del segle

passat, coincidint amb l'arribada a la direcció del Ministeri de Defensa del socialista Narcís Serra. A partir d'aquell moment, aquest catedràtic en dret penal nascut a Madrid i establert a Barcelona des de fa més de quaranta anys va dedicar-se en cos i ànima a fer prosperar el seu despatx d'advocats. El negoci no li ha anat malament, i en els últims anys ha participat en alguns casos de notorietat pública, com quan va defensar els interessos dels familiars de la psicòloga Anna Permanyer, víctima d'una sinistra i malvada assassina, i més recentment representant la presidenta del Partit Popular a Catalunya, Alicia Sánchez-Camacho, en l'esperpèntic episodi de les escoltes telefòniques al restaurant La Camarga. [...]

El despatx professional del tinent coronel Rey és una peça molt elegant en un edifici de la zona alta de Barcelona. Li he demanat de trobar-nos per comentar cara a cara alguns aspectes de la seva sentència i em concedeix mitja hora del seu valuós temps, que aconsegueixo allargar quasi fins a l'hora sencera. [...]

Queda clar que jo intentaré acorralar-lo en els punts foscos del procediment i que ell mirarà de no moure's ni un mil·límetre dels seus arguments, i amb aquest terreny de joc ben delimitat m'endinso en l'entrevista demanant-li que em relati allò que recorda exactament del cas, i s'explica així: "Eren temps molt convulsos. El MIL era un grup poc conegut, perquè no havien fet gaires moviments, però els tenien vigilats i es va produir la detenció. Els van entrar al portal i allí va passar que el policia Anguas Barragán va pecar de falta d'experiència, perquè després

de trobar-li una pistola al detingut no va pensar que en podria portar una altra, i quan l'anava a emmanillar el noi el va matar disparant- li a boca de canó. Després hi va haver més trets que van tocar Puig Antich.” [...]

Intento un altre argument i li recordo que en l'acta del judici en cap moment es fa esment del nombre de trets, però en canvi la seva sentència diu que Puig Antich va disparar quatre cops i que tres bales van fer diana en el policia. El convido a donar-me una explicació convincent i ell m'ho resumeix amb tres paraules: “Va quedar provat!” Intento fer-li veure que el problema del cas no és que allò es va provar, sinó que a la defensa de Puig Antich no li van deixar provar que el que la policia deia que estava provat era, realment, un fet que probablement no havia succeït com aquella versió oficial deia, sinó més aviat al contrari. Li demano com pot considerar provat el tema dels trets si en cap moment es van peritar les armes ni es va fer cap prova balística. En aquest punt el tinent coronel s'esplaia una mica més: “Això de desacreditar el procediment perquè no es va fer la pericial balística no és acceptable, perquè dos membres del tribunal eren de la maestranza d'artilleria i tenien les armes a la seva disposició. Pretendre un altre peritatge negant als membres del tribunal la seva capacitat per pronunciar-se sobre les armes era com impedir a un metge opinar sobre una malaltia.” [...]

Finalment he aconseguit fer moure el meu interlocutor del seu inamovible “Va quedar provat!”, i així aconsegueixo que em reconegui que potser sí que hi ha alguna petita fissura en aquella sentència, o almenys així interpreto jo el que ell em diu: “Provat o no provat, el tribunal sempre actua segons la seva estricta consciència professional. Potser hi haurà un error, però el que no hi haurà és un desig de condemnar. El concepte in dubio pro reo es tenia molt clar en aquells tribunals militars.” Aquest últim argument podria ser bo si el procediment hagués permès als advocats de Puig Antich presentar batalla en igualtat d'oportunitats amb l'acusació per poder incidir en aquests elements de dubte davant el tribunal, però és una evidència que no els ho van deixar fer, encara que Carlos Rey insisteixi una i altra vegada en el contrari.

Durant tota l'entrevista intueixo que el mou la voluntat de treure rellevància a la sentència que ell va redactar, com si hagués estat un simple tràmit. Per un costat m'explica que la resolució important és la que va venir després, quan el Consell Superior de Justícia Militar va confirmar la pena capital, ja que quan un tribunal militar de primera instància dictava una condemna a mort aquesta havia de ser revisada automàticament per la instància judicial superior “en interès de llei”. Per un altre costat, l'advocat em transmet que els membres del tribunal no tenien cap vocació de botxins: “A ningú li agrada intervenir en una tema com aquest, però has de mantenir una disciplina militar i també una disciplina per a tu mateix.” [...]

Carlos Rey em parla de tot el que recorda d'aquell cas, però hi ha un aspecte sobre el qual m'adverteix que mantindrà un escrupolós silenci: “Les deliberacions del tribunal són sagrades, sobre això no diré res encara que hagi passat tant de temps. Només li explicaré que hi va haver molt de debat. Hi havia pocs partidaris de la pena de mort.” Sí que m'explica que ell no va votar en el moment de considerar quins fets havien estat provats i quins no, perquè no li pertocava fer-ho. És per aquest motiu que repeteix amb insistència allò de “Va quedar provat!”, perquè ell només va intervenir en el moment de decidir quina pena s'havia d'imposar un cop els altres quatre jutges van determinar que Salvador Puig Antich havia matat el policia de forma criminal i sense cap circumstància que es pogués considerar atenuant. Dóna a entendre que, amb aquests fets que els seus companys de tribunal van considerar provats i amb la legislació penal militar a la mà, no li va quedar altre remei que redactar una condemna a mort. [...]

Som a punt d'acomiar-nos però abans de posar punt i final al nostreencontre toquem un últim aspecte del cas: el de l'execució. Aleshores em fa una revelació per a mi tan inèdita com inaudita: “Aquell dia vaig anar a la presó de Tarragona per estar al costat de Heinz Ches, a qui també ajusticiaven. Em preocupava molt aquell alemany...” Rey fa referència a un home que responia a la identitat real de Georg Michael Welzel, un ciutadà de l'Alemanya de l'Est que va aconseguir fugir del comunisme i que en arribar a Espanya es va disfressar amb la identitat d'un irreal súbdit polonès que responia al cognom de Ches. Un dia de 1972, al bar d'un càmping de l'Hospitalet de l'Infant, va matar d'un tret un guàrdia civil, i el van detenir, jutjar i condemnar a mort en un consell de guerra. El règim feixista va fer coincidir la seva execució amb la de Puig Antich, el mateix dia i a la mateixa hora, amb la clara intenció de mesclar deliberadament un cas polític amb un de delinqüència comuna, i així confondre l'opinió pública.

M'he passat tota l'entrevista intentant descol·locar-lo, i ara és ell qui em deixa del tot desconcertat en fer-me aquesta confidència, que té molt de cosa personal i íntima. De seguida m'ho amplia: “Jo creia i crec en Déu. En aquest món hi som de pas, el que és important és l'altra vida, i a mi em preocupava aquell home i jo volia fer alguna cosa per ell, per ajudar-lo de cara a aquesta altra vida. És per això que vaig anar a la presó de Tarragona acompanyant el jutge instructor d'aquell cas. [...]

Quan faltaven uns quinze minuts per l'hora de l'execució van venir tots els pastors de totes les confessions i es van posar a la seva disposició. Ell va triar el sacerdot catòlic...” Carlos Rey pronuncia aquesta última frase traspuant una evident i incontenible satisfacció, com si aquell home hagués triat el bon company de camí per iniciar el llarg viatge. L'advocat recorda que el capellà i el condemnat es van retirar a una altra sala per parlar amb tranquil·litat, i quan el sacerdot va tornar no es va poder estar de comentar-li: “Ja voldria jo morir com ho fa aquest home.”

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 26-01-2014 Pàgina 40

-El Punt Avui. Nacional 26-01-2014 Pàgina 8

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/3-politica/17-politica/711662-puig-antich-cas-obert.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui